

Ref. Nr.	Onderwerp	Vraag	Antwoord
125	Artikel 19.2 AWWODI-2028 (Ref. Nr. 27)	Wij begrijpen uiteraard dat de aanbestedende dienst is gebonden aan wettelijke en bestuurlijke verantwoordings- en rapportagertermijnen. U geeft in de NVI aan dat de AWWODI waterschapsbreed zijn opgesteld en dat enkel in uitzonderlijke gevallen hiervan wordt afgeweken. Onzes inziens betreft het hier een uitzonderlijk geval, omdat het stellen van een fatale termijn met het daaraan koppelen van een consequentie (bijvoorbeeld aansprakelijkheid) in strijd is met de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO). Met het stellen van een fatale termijn kan de aanbestedende dienst druk uitoefenen op de accountant om binnen de termijn tot een oordeel te komen. Met als gevolg dat de accountant zijn werkzaamheden niet meer onafhankelijk kan uitvoeren. Zouden we gezien het voorgaande aanvullend in de Overeenkomst kunnen opnemen dat eventuele termijnen streeftermijnen zijn, dat opdrachtnemer zijn uiterste best doet aan alle overeengekomen termijnen te voldoen en indien gedurende de uitvoering van de opdracht blijkt dat een termijn niet zal worden gehaald dat de opdrachtnemer dit tijdig aan de aanbestedende dienst meldt en hierover met de aanbestedende dienst in overleg treedt om tot een oplossing te komen.	Aanbestedende dienst handhaaft artikel 19.2 AWWODI. Het door u beschreven uitgangspunt van tijdige signalering en overleg bij eventuele knelpunten in de planning wordt beschouwd als onderdeel van de reguliere samenwerking tussen opdrachtgever en opdrachtnemer en behoeft daarom geen afzonderlijke contractuele vastlegging. Het verzoek wordt niet overgenomen. Als er naar aanleiding van onderling overleg overeenstemming komt over aangepaste termijnen, worden daarmee nieuwe fatale termijnen vastgesteld.
126	Artikel 9 en 10.1 Concept Overeenkomst (Ref. Nr. 34)	Ter verduidelijking van de door ons eerder gestelde vraag, willen wij u het volgende vragen. Kunt u ter volledigheid bevestigen of de aansprakelijkheidsbeperking van artikel 19.3 AWWODI ook van toepassing is op de Overeenkomst gegevensverwerking?	De aanbestedende dienst bevestigt dat de AWWODI van toepassing is op de Overeenkomst. Daar waar de Overeenkomst gegevensverwerking afwijkt van de AWWODI prevaleert de Overeenkomst gegevensverwerking (artikel 10 Overeenkomst gegevensverwerking). De aansprakelijkheidsbeperking van artikel 19.3 AWWODI is derhalve niet van toepassing op AVG-aansprakelijkheid. De wettelijke eisen van schade, causaal verband, toerekenbaarheid en de redelijkheid en billijkheid blijven van toepassing.
127	Wederzijdse opzegging	Op basis van uw antwoorden op NVI 1, vraag 9 en vraag 11, constateren wij dat tussentijdse opschorting of opzegging van de opdracht is toegestaan indien sprake is van een verplichting voortvloeiend uit wet- en regelgeving of beroepsvoorschriften. Een dergelijke bepaling achten wij noodzakelijk, aangezien gedurende de looptijd van de overeenkomst feiten en omstandigheden zich zodanig kunnen wijzigen dat het voor opdrachtgever dan wel opdrachtnemer niet langer mogelijk is de opdracht voort te zetten. Uiteraard is het zowel in het belang van de aanbestedende dienst als van de winnende inschrijver dat de overeenkomst gedurende de volledige looptijd in stand blijft. Een opzegging zal dan ook uitsluitend plaatsvinden als ultimum remedium. In de Nota van Inlichtingen ("NVI") zijn verschillende vragen gesteld over de mogelijkheid van tussentijdse opzegging. Daarbij geeft u aan dat de toepassing van de Awwodi toereikend wordt geacht (zie antwoord op NVI 1, vraag 11). In het antwoord op NVI 1, vraag 9 licht u dit nader toe en stelt u dat voor accountants de geldende wet- en regelgeving en beroepsvoorschriften zullen worden gevolgd. Naar onze mening laten deze antwoorden echter nog ruimte voor interpretatie en bieden zij daardoor onvoldoende duidelijkheid. Tegelijkertijd zijn wij van mening dat het ontbreken van een expliciete opzeggingsmogelijkheid voor de accountantsorganisatie eveneens een beletsel vormt. Beide situaties zijn ongebruikelijk binnen onze branche en kunnen leiden tot onwenselijke situaties. Immers, hoe dient de accountantsorganisatie te handelen indien zij op grond van de feiten en omstandigheden, en overeenkomstig de geldende wet- en regelgeving of beroepsvoorschriften, gehouden is de opdracht terug te geven? In dat geval kan de accountant de opdracht niet voortzetten, terwijl de overeenkomst van opdracht volgens de huidige formulering mogelijk pas eindigt wanneer overeenstemming is bereikt over "de beste oplossing". Welke positie neemt de accountantsorganisatie gedurende deze periode in? Zij kan immers geen werkzaamheden meer verrichten terwijl de overeenkomst formeel nog voortduurt. Daarnaast volgt uit de tuchtspraak voor accountants dat beide partijen een overeenkomst van opdracht te allen tijde moeten kunnen beëindigen. Wij leiden daaruit af dat het ontbreken van een dergelijke (onvoorwaardelijke) opzeggingsmogelijkheid mogelijk strijdig is met de voor accountants geldende wet- en regelgeving en beroepsvoorschriften. Kunt u bevestigen dat onze interpretatie van de mogelijkheid tot tussentijdse opzegging, zoals hiervoor uiteengezet, past binnen artikel 20 van de Awwodi en derhalve in overeenstemming is met de voorwaarden van deze aanbesteding?	Aanbestedende dienst bevestigt dat de overeenkomst niet zo moet worden uitgelegd dat de accountantsorganisatie werkzaamheden moet verrichten die zij op grond van voor haar geldende wet- en regelgeving of beroepsvoorschriften niet mag of kan uitvoeren. Indien zich dergelijke omstandigheden voordoen, treden partijen hierover zo spoedig mogelijk in overleg en handelen zij overeenkomstig de toepasselijke wet- en regelgeving, beroepsvoorschriften en bepalingen van de overeenkomst. De bestaande contractuele bepalingen van de AWWODI worden, in samenhang met deze regelgeving en voorschriften, toereikend geacht. Mocht zich een situatie voordoen waarin de accountantsorganisatie op grond van geldende wet- en regelgeving of beroepsvoorschriften de opdracht niet langer mag of kan uitvoeren, dan dient zij overeenkomstig die wet- en regelgeving en beroepsvoorschriften te handelen. Aanbestedende dienst ziet daarom geen noodzaak om een afzonderlijke, onvoorwaardelijke opzeggingsmogelijkheid voor de accountantsorganisatie op te nemen in de aanbestedingsstukken en/of overeenkomst.

128	Bijlage 2 AWWODI-2018, artikel 19.3: aansprakelijkheid / Nvl 1 nr. 106	Wij hebben kennisgenomen van uw antwoord. Wij handhaven echter ons verzoek om artikel 19.3 AWWODI te vervangen door de door ons voorgestelde aansprakelijkheidsregeling, en wel om de volgende redenen. De staffelsystematiek van artikel 19.3 AWWODI is een generieke regeling die geen rekening houdt met de specifieke kenmerken van accountantsdiensten. Binnen de accountancybranche is het vaste praktijk om de aansprakelijkheid te koppelen aan het daadwerkelijk in rekening gebrachte honorarium — niet aan de opdrachtwaarde, die breder kan zijn. De door ons voorgestelde limiet van driemaal het honorarium met een maximum van € 2.500.000 sluit aan bij hetgeen in de gehele sector gangbaar en verzekeraar is. De Gids Proportionaliteit schrijft voor dat contractvoorwaarden — waaronder aansprakelijkheidsbepalingen — in redelijke verhouding dienen te staan tot de aard en omvang van de opdracht. Bij een meerjarige accountantsopdracht kan de staffel van artikel 19.3 ertoe leiden dat de aansprakelijkheid een veelvoud bedraagt van het honorarium dat betrekking heeft op het boekjaar waarop de fout ziet. Dit is disproportioneel en niet verzekeraar onder een gangbare beroepsaansprakelijkheidsverzekering. Wij verzoeken u daarom alsnog in te stemmen met de door ons eerder voorgestelde aansprakelijkheidsregeling, althans met een regeling die de aansprakelijkheid koppelt aan driemaal het jaarlijkse honorarium. Kunt u, indien u hiermee niet instemt, gemotiveerd toelichten waarom de staffel van artikel 19.3 bij een opdracht voor accountantsdiensten proportioneel is in de zin van de Gids Proportionaliteit?	De AWWODI zijn waterschapsbreed opgesteld, enkel in uitzonderlijke gevallen wordt hiervan afgeweken. Om deze reden handhaaft aanbestedende dienst artikel 19.3 AWWODI ongewijzigd. De gekozen regeling koppelt de limiet reeds aan de opdrachtwaarde en voorziet voor overeenkomsten met een waarde van meer dan € 50.000 in een limiet van driemaal de opdrachtwaarde, met een maximum van € 1.500.000. Daarmee staat het aansprakelijkheidsrisico in een redelijke verhouding tot de aard, omvang en het belang van de opdracht. Voor zover schade (mede) het gevolg is van onjuiste of onvolledige informatie van opdrachtgever, wordt dit beoordeeld aan de hand van de overeenkomst en de wettelijke regels over toerekenbaarheid, causaal verband en eigen schuld. Een aanvullende uitsluiting is daarom niet nodig. Artikel 19.3 AWWODI is proportioneel in de zin van de Gids Proportionaliteit omdat er geen sprake is van ongelimiteerde aansprakelijkheid, de aansprakelijkheid verhoudt zich tot de opdracht in de zin van de opdrachtwaarde. Omdat de opdrachtwaarde in verband met de aard van de opdracht sterk geleerd is aan het honorarium ziet de Aanbestedende dienst de opdrachtwaarde als een zich tot de opdracht verhoudende basis voor de Aansprakelijkheidsregeling. Tot slot kan het reeds in rekening gebrachte honorarium niet in verhouding staan tot de daadwerkelijke schade. Aanbestedende dienst wijst erop dat de artikel 19.3 AWWODI een lagere maximale aansprakelijkheidsom bevat dan de door u voorgestelde som. Dwingend recht en de beperkende werking van de redelijkheid en billijkheid blijven onverkort van toepassing. De aanbestedende dienst ziet geen aanleiding om de in de AWWODI opgenomen aansprakelijkheidsregeling te vervangen door een afwijkende, sectorspecifieke regeling.
129	AWWODI-2018, artikel 4.1: keuring / Nvl 1 nr. 66	Wij hebben kennisgenomen van uw toelichting dat de keuringsbevoegdheid uitsluitend ziet op de uitvoering en niet op de inhoudelijke bevindingen, oordelen of verklaringen van de accountant. Wij kunnen ons in dat uitgangspunt vinden. Bij accountantsdiensten is het onderscheid tussen "uitvoering" en "inhoud" echter in de praktijk niet eenvoudig te handhaven: de controlemethodiek, de aard van de steekproeven en de risico-inschatting vormen zowel de uitvoering als de professionele oordeelsvorming. Bovendien is de accountant reeds onderworpen aan extern kwaliteitstoezicht door de AFM en periodieke toetsingen door de NBA op grond van de Wet toezicht accountantsorganisaties. Om de door u geschetste afbakening te borgen en discussie te voorkomen, verzoeken wij u in de overeenkomst expliciet vast te leggen dat: 1. de keuringsbevoegdheid zich beperkt tot de naleving van de overeengekomen opdrachtvoorwaarden en niet ziet op de controlemethodiek of professionele oordeelsvorming; 2. een eventueel door u in te schakelen derde gebonden is aan een geheimhoudingsverklaring en beschikt over relevante vakbekwaamheid; 3. de keuring niet in strijd mag komen met de onafhankelijkheidsvereisten uit de VGBA en de Wta. Kunt u hiermee akkoord gaan? Zo nee, waarom niet?	De in artikel 4 opgenomen keuringsbevoegdheid ziet uitsluitend op de beoordeling van de uitvoering van de overeengekomen werkzaamheden en niet op de inhoudelijke bevindingen, oordelen, conclusies of verklaringen van de accountant. De onafhankelijke en objectieve beroepsuitoefening van de accountant blijft daarom gewaarborgd. Aanbestedende dienst heeft tevens de verantwoordelijkheid om zorg te dragen dat een eventueel in te schakelen derde partij zorgvuldig omgaat met vertrouwelijke informatie en voldoende deskundigheid. De voor accountants geldende onafhankelijkheidsvereisten dienen uiteraard te worden gerespecteerd. De accountant blijft daarbij zelf verantwoordelijk voor de naleving van de op hem van toepassing zijnde wet- en regelgeving en beroepsvoorschriften. De aanbestedende dienst ziet derhalve geen aanleiding deze bepaling toe te voegen in de overeenkomst.
130	Bijlage 4 Programma van Eisen - Eis 4.3: geheimhoudingsverklaring / Nvl 1 nr. 50	De betrokken medewerkers dienen een geldige geheimhoudingsverklaring te ondertekenen. Het is voor de Opdrachtnemer onduidelijk om welke geheimhoudingsverklaring het hier gaat. In het kader van goed werkgeverschap wensen wij te voorkomen dat onze medewerkers zich rechtstreeks, derhalve op persoonlijke titel verplichten jegens onze cliënten. Wij gaan immers de opdrachten aan met onze cliënten en niet onze medewerkers. Bovendien wekt een individuele, op persoonlijke titel door de medewerker getekende geheimhoudingsverklaring de foutieve indruk dat de betreffende medewerker op persoonlijke titel zou kunnen worden aangesproken op het schenden van de geheimhoudingsverplichtingen. Onze medewerkers ondertekenen reeds bij indiensttreding een geheimhoudingsverklaring, waarin ook de geheimhoudingsplicht ten aanzien van cliënt-gegevens wordt gewaarborgd. Daarnaast is onze organisatie, evenals onze werknemers, tot geheimhouding verplicht op grond van de wet en/of beroepsregels. Kunt u bevestigen, dat u in punt 4.3 van het PVE doelt op een geheimhoudingsverklaring die medewerkers van de Opdrachtnemer reeds tekenen bij indiensttreding bij de Opdrachtnemer, of althans dat dat voldoende is? In vragenronde 1 is verwezen naar het antwoord bij vraag 49, maar ons insziens geeft dat geen antwoord op de door ons gestelde vragen. Kunt u daartoe opnieuw naar deze vragen kijken? Alvast bedankt.	Aanbestedende dienst bevestigt dat de geheimhoudingsverklaring die de medewerkers bij indiensttreding hebben getekend voldoende is om te voldoen aan PVE 4.3.

131	AWVODI-2018, artikel 22 (IE-rechten) / Nvl 1 nr. 72	Wij hebben kennisgenomen van uw antwoord en waarderen de toezegging dat documenten met naam en logo in beginsel niet worden gewijzigd en alleen worden verspreid voor zover noodzakelijk voor de taakuitvoering. Dit komt tegemoet aan onze bezwaren. Om rechtszekerheid te creëren verzoeken wij u deze toezegging expliciet in de overeenkomst vast te leggen, bijvoorbeeld door aan artikel 22 de volgende aanvulling op te nemen: "Resultaten die de naam of het logo van Opdrachtnemer bevatten, worden door Opdrachtgever niet inhoudelijk gewijzigd en worden uitsluitend verspreid buiten de eigen organisatie voor zover dit noodzakelijk is voor de uitvoering van de publieke taak van Opdrachtgever." Dit betreft geen afwijking van artikel 22 AWVODI, maar uitsluitend een contractuele verankering van het uitgangspunt dat u zelf reeds heeft geformuleerd.	De aanbestedende dienst gaat ermee akkoord om de aanvulling op te nemen in de overeenkomst. Aanbestedende dienst verwerkt de bepaling als volgt in de overeenkomst in het nieuw opgestelde artikel 7.5: Artikel 22 AWVODI – 2018 wordt aangevuld met de volgende bepaling: Resultaten die de naam of het logo van Opdrachtnemer bevatten, worden door Opdrachtgever niet inhoudelijk gewijzigd en worden uitsluitend verspreid buiten de eigen organisatie voor zover dit noodzakelijk is voor de uitvoering van de publieke taak van Opdrachtgever.
132	AWVODI-2018, artikel 13.3: veiligheidsonderzoek / Nvl 1 nr. 70	Wij begrijpen dat een dergelijk veiligheidsonderzoek niet wordt voorzien. Kunt u toezeggen dat een dergelijk onderzoek aldus in het kader van deze opdracht niet zal worden uitgevoerd?	Aanbestedende dienst geeft geen toezegging dat er geen veiligheidsonderzoek wordt uitgevoerd. Aanbestedende dienst verwacht met zeer grote waarschijnlijkheid deze niet uit te hoeven voeren, maar behoudt zich het recht om een veiligheidsonderzoek uit te voeren, mits daar zwaarwegende redenen voor zijn. Uiteraard zal een eventueel veiligheidsonderzoek zeer zorgvuldig worden uitgevoerd met aandacht voor het privacybelang van betrokkenen.
133	AWVODI-2018, artikel 12.7: meldplicht datalekken /beveiligingsincidenten / Nvl 1 nr. 69	Wij hebben uw antwoord bij deze vraag gelezen. Bent u bereid onverwijld te veranderen in “binnen 48 uur”?	Aanbestedende dienst gaat niet akkoord met het vervangen van “onverwijld” door “binnen een redelijke termijn”. Als (mede)verwerkingsverantwoordelijke moeten wij tijdig op de hoogte worden gesteld van een incident waarbij persoonsgegevens waarvoor wij verantwoordelijkheid dragen betrokken zijn. Dit is noodzakelijk om de aard en omvang van het incident en de mogelijke gevolgen voor betrokkenen te kunnen beoordelen en om tijdig aan eventuele wettelijke verplichtingen, waaronder een melding aan de Autoriteit Persoonsgegevens en/of betrokkenen, te kunnen voldoen. Volledigheidshalve vermeld aanbestedende dienst dat een datalek binnen 48 uur gemeld dient te worden, zoals aangegeven in Nota van Inlichtingen 1.
134	Gegevensverwerkingsovereenkomst HHSK, HHR, HHD - Artikel 9.1: aansprakelijkheid / Nvl 1 nr. 107	Wij hebben kennisgenomen van uw antwoord bij deze vraag. Wij kunnen ons echter niet vinden in het antwoord bij deze vraag. Wij kwalificeren echter, net als u, opdrachtgever, als verwerkingsverantwoordelijke/controller. Wij willen u daartoe zelfs verzoeken de Gegevensverwerkingsovereenkomst in zijn geheel buiten toepassing te verklaren. Kunt u daarmee akkoord gaan? Zo nee, waarom niet?	Aanbestedende dienst gaat niet akkoord met uw verzoek. Middels de Overeenkomst gegevensverwerking wil de aanbestedende dienst afspraken vastleggen omtrent gegevensverwerking. Zowel opdrachtnemer als mede opdrachtgever zijn conform overweging C ieder verwerkingsverantwoordelijke en conform overweging D wensen beide partijen afspraken vast te leggen ten aanzien van het verwerken van persoonsgegevens in het kader van de uitvoering van de Overeenkomst.
135	Concept overeenkomst - Artikel 7.3– Boetebeding geheimhouding en integriteit/ Nvl 1 nr. 20	Wij verzoeken u uw standpunt te heroverwegen, dan wel de boetebepaling te matigen. De accountant is op grond van de VGBA (artikelen 16–19) reeds wettelijk gebonden aan strikte geheimhoudingsverplichtingen, waarvan schending leidt tot tuchtrechtelijke sancties en civielrechtelijke aansprakelijkheid. Een afzonderlijk boetebeding is bij accountantsdiensten daarom niet noodzakelijk als aanvullende waarborg. Daarnaast dient de aanbestedende dienst op grond van artikel 1.10 lid 2 sub h Aanbestedingswet 2012 en paragraaf 3.9 van de Gids Proportionaliteit contractvoorwaarden proportioneel te houden. Wij verzoeken u toe te lichten waarom het boetebeding bij deze opdracht proportioneel is. Wij verzoeken u: • primair: artikel 7.3 buiten toepassing te verklaren, nu het sectorspecifieke wettelijke kader reeds in afdoende waarborgen voorziet; of • subsidiair: de boete te matigen, bijvoorbeeld door deze te maximaliseren en/of uitsluitend van toepassing te verklaren bij opzet of grove schuld. Hierbij de conceptvervolgvrage. Dit om de volgende redenen: 1. Proportionaliteitsbeginsel: De aanbestedende dienst is op grond van artikel 1.10 lid 2 sub h Aanbestedingswet 2012 verplicht om contractvoorwaarden proportioneel te houden. De Gids Proportionaliteit – als verplicht richtsnoer – schrijft in §3.9 voor dat ook individuele contractsbepalingen proportioneel dienen te zijn. Door expliciet naar dit wettelijke kader te verwijzen, wordt de aanbestedende dienst gedwongen het boetebeding gemotiveerd te rechtvaardigen, in plaats van alleen te verwijzen naar het waterschapsbrede karakter van de AWVODI. 2. VGBA-verplichtingen: De accountant is al wettelijk gebonden aan strikte geheimhoudingsverplichtingen op grond van artikelen 16–19 VGBA. Schending leidt tot tuchtrechtelijke sancties én civielrechtelijke aansprakelijkheid. Dit maakt een aanvullend boetebeding minder noodzakelijk.	Aanbestedende dienst gaat niet akkoord met uw verzoek om de boetebepaling te wijzigen. Het feit dat accountants gebonden zijn aan de VGBA en tuchtrechtelijke aansprakelijkheid betekent niet automatisch dat een contractueel boetebeding overbodig is. Tuchtrecht richt zich primair op het handelen van individuele accountants, terwijl het boetebeding ziet op de naleving van contractuele verplichtingen door de accountantsorganisatie in zijn geheel als opdrachtnemer. Beide instrumenten dienen daarmee een verschillend doel. art. 7.3 van de overeenkomst en art. 11 van de inkoopvoorwaarden gaan enkel over geheimhouding en integriteit. De boete geldt alleen bij schending van de geheimhoudings- en integriteitsverplichtingen. Het maximale boetebedrag is beperkt tot € 10.000. Juist bij een accountantsopdracht zijn geheimhouding en integriteit essentiële verplichtingen. Gezien de hoogte van het bedrag en de vaak vertrouwelijke informatie waarover een accountant beschikt is het proportioneel bij een opdracht van deze aard contractuele gevolgen vast te leggen bij schending van deze verplichtingen.

136	Reeds gestelde vragen NVI 2	Wij constateren in de reeds ingediende vragen in de 2e NVI dat er vragen worden herhaald (NVI 125 - 135) waar in de eerste NVI geen opvolging aan is gegeven. Omdat wij niet alle vragen willen herhalen willen wij benadrukken dat wij ook op dit standpunt staan.	Aanbestedende dienst dankt u hartelijk voor uitvoerige deelname en voor het duidelijk maken dat uw firma dezelfde aandachtspunten heeft bij deze aanbesteding.
-----	-----------------------------	---	--